

ВЗАЄМОДІЯ СУЧАСНОГО ТА ТРАДИЦІЙНОГО КАНОНІВ В ЕСТЕТИЧНОМУ СПРИЙНЯТТІ МАЙБУТНЬОГО АРХІТЕКТОРА

КАРАНФІЛОВА О.В., ДУХІНА В.І.

Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна

У різні часи у різних народів існували свої особливі уявлення про красу та художню гармонію. Розвивались і змінювались естетичні критерії і в галузі архітектури. Те, що здавалося виразним та красивим у будівництві стародавнім грекам та римлянам не було зрозумілим зодчим середньовіччя; архітектори епохи Відродження, своєю чергою, відкидали готику, як архітектурний стиль минулого. Сучасна ж архітектура керується зовсім іншими, ніж раніше, художніми уявленнями. Те, що подобалося митцям ХІХ століття, зараз нас уже не завжди задовольняє. У людей нашого часу нові художні ідеали. Однак, за кожної епохи митці досягають все більших вершин, формуючи деякі усталені норми, котрі у взаємодії мають значний вплив на наше естетичне сприйняття архітектури, а отже, і навколишнього світу загалом. Тому майбутнім архітекторам буде корисним ознайомитись із динамікою трансформації естетичних канонів у суспільстві.

А. Палладіо в теоретичній праці «Чотири книги про архітектуру» висловлював думку про значний вплив античного мистецтва на сучасну архітектуру з тієї точки зору, що дотримання принципів давньоримської класичної архітектури, стриманість, чітка вивіреність пропорцій, дотримання найбільшого порядку та чіткості покликане уникнути «вольностей, варварських химер і надмірних витрат», що «вміння будувати на загальне благо досягне незабаром тієї межі, яка найвищою мірою бажана у всіх мистецтвах і до якої в нашій частині Італії, очевидно, досить вже наблизилися, адже не тільки у Венеції, починають з'являтися гарні споруди, особливо з тих пір, як месер Джакомо Сансовіно, знаменитий скульптор і архітектор, вперше познайомив з прекрасною манерою, створивши (не враховуючи інших численних і прекрасних творів) нову Прокураторію, яка, можливо, є за своїм багатством і оздобленням першою будівлею з усіх, які бачив світ з давніх-давен до наших днів.

До цього, сьогодні деякі глобальні проблеми мають яскравий відбиток на естетиці сучасних споруд. Так, через глобальне потепління, забруднення навколишнього середовища, через зростаючу урбанізацію сьогодні все набирає обертів екологічне будівництво. Формуються сучасні канони проектування будівель, з'являються нові архітектурні напрямки. Наприклад, у 30-ті роки виник напрям органічної архітектури, основоположником якої вважається американський архітектор Френк Ллойд Райт. Його архітектурне бачення є

цілою філософією гармонії людини, архітектури та природного світу. За задумом архітекторів, будівля і навколишній простір повинні бути одним цілим, а кожен будинок повинен бути відображенням душевного світу його мешканців.

Особливості ландшафту та можливість використання природних матеріалів даної місцевості є основним завданням ще одного актуального спрямування – біотектури. Це поняття було запропоновано архітектором М. Рейнольдсом. В біотектурі також приділяється значна увага інтеграції архітектури до природи та зниженню згубного впливу на екологію місцевості.

З цього часу напрямок зеленого будівництва активно розвивається. Для покращення якості енергоефективності та екологічності багато країн створили так звані зелені стандарти або систему екологічної сертифікації. Найбільш популярними в даний час є американська LEED (The Leadership in Energy & Environmental Design - Ру ведення в енергетичному та екологічному проектуванні), що більше враховує енергоефективність, і англійська BREEAM (BRE Environmental Assessment Method - Метод оцінки екологічної ефективності будівель), яка на облік екологічних вимог. Можна назвати й інші системи сертифікації, як Green Star, NABERS, NatHERS, Pas. sivhaus.

Розглянувши уважніше тепер вже екологічний вплив на сучасну архітектуру, відзначимо, що екологічно чиста архітектура має в своїй основі збереження енергоресурсів і збереження навколишнього середовища. «Зелені будівлі проектуються, будуються та забезпечуються з метою зробити їх максимально життєздатними, з мінімальним згубним впливом на природу. Початком становлення зеленої архітектури прийнято вважати 70-80-ті роки ХХ ст. Невипадково проблемі збереження ресурсів та інтеграції архітектури у природу приділяється значну увагу. Симбіоз людини та природи сягає корінням у глибоку давнину і відтоді є невід'ємною частиною життя нашого суспільства.

Архітектурне середовище певним чином впливає на людину, є тлом його життєдіяльності. І якою буде архітектура, наскільки близька вона буде людині, а отже і природі, залежить від усвідомлення необхідності зміцнювати значення зелених будівель у сучасному світі. Одночасно і погіршення екологічного становища змушує суспільство звернутися до інноваційних напрямків в енергозбереженні та збереженні природних ресурсів, формуванню екологічно чистого простору.

Як стверджує Во Тронг Нгі, «настав час визнати, що тепер «архітектура» означає «зелена архітектура», а зелена архітектура - це спосіб життя».

Разом із цим у ХХ ст. деякі митці прагнуть вийти за межі існуючих стилів, усталених норм. Формується інші напрямки в архітектурі – деконструктивізм та необруталізм, яскравим представником котрих стає Ле Корбюзьє. Для мистецтвознавців використання Ле Корбюзьє необробленого бетону стало

відкриттям, а для архітекторів - об'єктом наслідування. Насправді в будинку Жауль та Марсельської житлової одиниці необроблений дикий (від англ. brutal) бетон виявився результатом поганої роботи будівельників. Ле Корбюзьє писав: «Я вирішив залишити все це скотство». Незважаючи на очевидні причини такого зовнішнього вигляду будівель, архітектори бездумно почали його повторювати, а критики ним захоплювались. Корбюзьє також вважається основоположником функціоналізму, хоча сам він і відкидав цей факт. Він пропонує розрізнити два підходи у вирішенні проблеми функціоналізму в архітектурі. Перший - раціональний - поєднує виділення як простих функцій людини (фундаментальних потреб), так і інтегративних: затишку, комфорту, краси, престижу, моди, презентації та ін. При раціональному підході архітектор прагне поєднувати різні функції, у тому числі інтегративні. Другий - технократичний полягає у зведенні потреб людини виключно до невеликого набору простих функцій.

Основні тенденції в сучасній архітектурі спрямовані на те, щоб модернізувати і застосовувати всі нові і більш технічно сучасні методи, прийоми створення унікального вигляду будівлі.

Все це має безпосередній вплив на світосприймання, та естетичне сприйняття майбутнього архітектора. Традиційні та сучасні канони, що формують естетичні погляди художника, в синтезі можуть трансформуватися та утворити новий стиль в архітектурі або мистецтві загалом. Взаємодія між сучасним та традиційним канонами в естетичному сприйнятті майбутнього архітектора залежить від його особистої спрямованості, досвіду та культурних переконань.

Сучасні канони в архітектурі характеризуються інноваційними технологіями та матеріалами, простотою та функціональністю форм. Такі принципи відображають практичне застосування інженерних та будівельних знань у проектуванні. Традиційні канони в архітектурі, з іншого боку, базуються на спадщині культури, традиціях та історії. Ці принципи часто включають символіку, декоративність та деталізацію у формах та орнаентах.

У майбутнього архітектора може бути власний підхід до того, як він поєднує ці два канони. Наприклад, він може створити проект, який відображає сучасні технології та матеріали, але зберігає традиційні форми та символіку, що відображають культурний контекст проекту.

Інший підхід полягає в тому, щоб зробити нову інтерпретацію традиційних форм та матеріалів, створивши сучасну та інноваційну версію. Наприклад, використання традиційних місцевих матеріалів, таких як глина або дерево, у нових конструкціях та формах.

У будь-якому випадку, майбутній архітектор повинен мати широкий культурний досвід та знання про різні культури та традиції, щоб збагатити свої проекти.